

אף על גב שְלֹדְרֵשׁ הוּא בֵּא, כִּף זֶה וְדָאֵי. שְׁהָרִי בְּיוֹם הַזֶּה זֶה תְּלוּי בְּשִׁפְתִּים, בְּיוֹם הַזֶּה מְצִיָּה הַמְּלֶךְ לְתַת פְּתָקִים לְמַמְנָה, וְהַדְּיָנִים מְסַמְיָמִים, וְנִסְתָּם לְשׁוֹן הָרַע מְהַעוֹלָם. בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹדֶשׁ הוּא רֵאשִׁית הַדִּין, וְהַסִּיּוֹם הוּא בְּיוֹם הַזֶּה, וְהָרִי נִתְבָּאָר. בֵּא רָאָה, בְּיוֹם הַזֶּה הַעֲמִים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְשַׁלְּיָמִים וּמְסַמְיָמִים אֶת הַבְּרָכוֹת שְׁלֵהֶם וְשׁוֹרִים בְּדִין, וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַזֶּה מְסַמְיָמִים אֶת הַדְּיָנִים שְׁלֵהֶם וְשׁוֹרִים בְּבְרָכוֹת, שְׁהָרִי לְיוֹם אַחַר עֲתִידִים לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַמְּלֶךְ, לְטַל מִמֶּנּוּ בְּרָכוֹת לְכָל הַשָּׁנָה, וּבִאֲוֹתָהּ שְׁמַחָה לֹא נִמְצָאִים עִם הַמְּלֶךְ, רַק יִשְׂרָאֵל לְבָדֶם. וּמִי שִׁיּוֹשֵׁב עִם הַמְּלֶךְ וְנוֹטֵל אוֹתוֹ לְבָדוֹ, כֹּל מֵה שְׁרוּצָה שׁוֹאֵל, וְנוֹתֵן לוֹ. וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל מִתְחַלֵּלִים, וְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְסַמְיָמִים. וְעַל כֵּן פְּתוּב, (מְלֹאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה' וְגו'.

אָמַר לוֹ, הָרִי אֲנִי רוֹאֶה אֶת עֲשׂו בְּשִׁלּוּהָ, בְּמַלְכוּת, בְּכַרְפִּים עֲלִיוֹנִים, וְשׁוֹלֵט עַל הָעוֹלָם, וְאַתָּה אִמְרַת וְאַשִּׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה! אָמַר לוֹ, כֹּכֵל מְקוֹם זֶה כִּף, כִּינּוֹן שְׁהַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ גָּזַר גְּזָרָה וְשֵׁם אוֹתָהּ גְּזָרָה בְּפִתְקֵךְ שְׁלוֹ, הַכְּתוּב מְעִיד כְּמוֹ שְׁנַעֲשֶׂה. וְעַל כֵּן וְאַשִּׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה, שְׁהָרִי שְׁמַתִּי אֶת זֶה בְּפִתְקֵךְ שְׁלִי, וְכֵן כֹּל אוֹתָן טוֹבוֹת שְׁגֹזַר עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁכְּתוּב (יִחְזַקְאֵל יז) אֲנִי ה' דְּבַרְתִּי וְעֲשִׂיתִי.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשֵׁם וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה וְזֹאת תּוֹרַת זִבְחַת הַשְּׁלָמִים זֹאת תּוֹרַת הַחֻטָּאת. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָרִי פְּרֻשָׁה, אִם לְמִטָּה - זוֹ כֹּכֵל, וְאִם לְמַעְלָה - זוֹ כֹּכֵל. וּמִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, נוֹטֵל אוֹתָהּ לְחֻלְקוֹ בְּכָל וְנִאָחֲזוּ בְּכָל הַצְּדִידִים, וְלֹא צְרִיף לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן עַל נַפְשׁוֹ, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

הַחֻטָּאת. (ויקרא ז) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָא אִוְקָמוּהָ אִי לְתַתָּא דָּא בְּכֻלָּא. אִי לְעִילָא דָּא בְּכֻלָּא. וּמֵאֵן דָּא שְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, נְטִילָא לְחוּלְקִיָּה בְּכֻלָּא, וְאַתְאַחִיד בְּכָל סְטָרִין, וְלֹא בְּעִי לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא עַל נַפְשִׁיָּהּ, וְהָא אֶתְמַר.

הָכִי הוּא וְדָאֵי. דְּהָא בְּהָאֵי יוֹמָא בְּשִׁפּוֹן תְּלִיא, בְּהָאֵי יוֹמָא פְּקִיד מְלֶכָא לְמִיָּהֵב פְּתָקִין לְסַנְטִירָא, וּמְסַמְיָמִי דִּינִין, וְאַסְתִּים לִישְׁנָא בִישָׂא מְעֻלָּמָא. בְּיוֹמָא קְדָמָאָה דִּירְחָא שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא, וְסִיּוּמָא הוּא בְּהָאֵי יוֹמָא, וְהָא אֶתְמַר.

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דָּא שְׁלַמִּין וּמְסַמְיָמִי עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה בְּרַכָּאֵן דְּלֵהוֹן, וְשָׂרָאֵן בְּדִינָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא מְסַמְיָמִי דִּינִין דְּלֵהוֹן וְשָׂרָאֵן בְּבְרָכְתָּא. דְּהָא לְיוֹמָא אַחְרָא זְמִינִין לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּמַלְכָּא, לְנִטְלָא מִינֵיהּ בְּרַכָּאֵן לְכָל שְׁתָּא, וּבְהֵהוּא חֲדוּתָא לֹא מְשַׁתְּפַחִי בְּמַלְכָּא אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּיָהּ. וּמֵאֵן דִּיתִיב עִם מְלֶכָּא, וְנִטְלָא לִיָּה בְּלַחֲדוּיָהּ, כֹּל מֵה דְּבְעֵי שְׁאִיל, וְיִהִיב לִיָּה. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל שָׂרָאֵן, וְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְסַמְיָמִי. וְעַל דָּא פְּתִיב, (מְלֹאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי' וְגו'.

אָמַר לִיָּה, הָא חֲמִינָא לִיָּה לְעֲשׂו בְּשִׁלּוּהָ, בְּמַלְכוֹ, בְּכַרְיָכֵן עֲלָאִין, וְשְׁלִיט עַל עֻלְמָא, וְאַתָּה אָמַר וְאַשִּׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה. אָמַר לִיָּה, בְּכָל אֶתְרַת הָכִי הוּא. כִּינּוֹן דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא גָּזַר גְּזָרָה, וְשׁוּיָי הֵהִיא גְּזָרָה בְּפִתְקִיָּה, קָרָא אֶסְהִיד כְּמָה דָּאֶתְעַבִּיד. וְעַל דָּא וְאַשִּׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה, הָא שְׁוִיתִי בְּפִתְקָא דִּילִי. וְכֵן כֹּל אִינוּן טְבִין דְּגָזַר עֲלֵיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, דְּכְּתִיב, (יִחְזַקְאֵל יז) אֲנִי יי' דְּבַרְתִּי וְעֲשִׂיתִי.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשֵׁם וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה וְזֹאת תּוֹרַת זִבְחַת הַשְּׁלָמִים זֹאת תּוֹרַת

רבי יצחק פתח, (ירמיה ב) הפהנים לא אמרו איה ה' ותפשי התורה לא ידעוני והרעים פשעו בי. הפהנים - אלו הפהנים שמשמשים בכהנה גדולה, ומקריבים דברים קדושים למקומם, ומיחדים היחוד כל אחד ואחד פראוי. ותפשי התורה, מי הם תפשי התורה? וכי כהנים אינם תפשי התורה? אלא אלו הם הלויים שתופשים את הפנורות, שבאים מצד של התורה, והתורה נתנה מהצד שלהם, והם ממנים על השבח של תשבתו של המלך הקדוש ליחד אותו יחוד שלם פראוי. והרעים פשעו בי - אלה הם גדולי העמים, שהרי רועים את העם כמו רועה שמנהיג את צאנו.

ואלה הם שלש דרגות שצריכות תמיד להמצא על הקרבן למצא רצון למעלה ולמטה ושימצאו ברכות בכל העולמות. הפהן מקריב קרבן, ומתפונן ליחד את השם הקדוש פראוי ולעורר את הצד שלו, והלויים מתכוננים בשיר לעורר את הצד שלהם ולהפיל בצדו של הפהן, וישראל מכון לבו ורצונו לתשובה שלמה ונכנע לפני המלך הקדוש, וזה נוטל הכל ומתפפר חטאו, ונמצאת שמחה בעליונים ובתחתונים.

רבי יהודה פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו'. כשפרא הקדוש ברוך הוא את העולם, הוציא אותו מתוך מים, וסדר אותו על המים. מה עשה? חלק את המים לשנים, מחצית למטה ומחצית למעלה, ועשה מהם מעשים. מהמחצית התחתונה עשה ותקן את העולם הזה וסדר אותו על המחצית הזאת, ותקן אותו למעלה

רבי יצחק פתח, (ירמיה ב) הפהנים לא אמרו איה יי' ותפשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הפהנים, אלין פהנים דמשמשין בכהונה גדולה, ומקריבין מלין קדישין לאתרייהו, ומייחדין יחודא כל חד וחד פדקא חזי. ותופשי התורה מאן אינון תופשי התורה, וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו. אלא, אלין אינון ליואי, דתפשי בכנורות, דאתיין מסטרא דאורייתא. ואתייהבת מסטרא דלהון אורייתא. ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא, ליחדא ליה יחודא שלים פדקא יאות. והרועים פשעו בי. אלין אינון רבירבי עמא, דאינון רעיין לעמא, פרעיא דמדבר עאניה.

ואלין אינון ג' דרגין, דבעיא לאשתפחא תדיר על קרבנא, לאשפחא רענא לעילא ותתא, ולאשתפחא ברכאן בכלהו עלמין. פהנא מקריב קרבנא, ואתפונן ליחדא שמא קדישא כדקא חזי, ולאשתפחא סטרא דיליה. וליואי אתפונון בשיר, לאשתפחא סטרא דלהון, (דף ל"ב ע"ב) ולאשתפחא דכהנא. וישראל אתפונון לכא ורעותא לתיובתא שלימתא, ואתפנע קמי מלכא קדישא, והאי נטיל כללא, ואתפפר חוביה, ואשתכח חדוותא בעלאי ותתאי.

רבי יהודה פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו'. קדשא ברוך הוא כד פרא עלמא, מגו מיא אפיק ליה, וסדר ליה על מיא. מה עבד. פלג מיא לתרין. פלגותא לתתא, ופלגותא לעילא. ועביד מנייהו עובדין, מפלגותא תתאה עבד ותקן עלמא דא, וסדר ליה על פלגותא דא, ואתקין ליה לעילא עלייהו. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) פי